

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četr leta. — Za tuje dežele toliko več, kakor poština znaša. Za oznanila plačuje se od četristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jederkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. vse administrativne stvari.

Iz državnega zbora.

Na Dunaji, 24. oktobra [Izv. dop.]

V prvi seji bil je glavni in reči smemo jedini govornik finančni minister pl. Dunajevski. Ko je ministerski predsednik grof Taaffe predstavil nova ministra, grofa Schönborna in viteza Zaleskega, dvignil se je dr. vitez Dunajevski in predložil državni proračun za 1889. z obširnimi pojasnilom, polnim številčk. Milijoni nabirajo se za milijoni, kakor jagode na molekulo, kajti v državnih proračunih milijon ne šteje toliko, kakor v navadnem meščanskem življenju.

Državni proračun primeri se običajno s proračunom prejšnjega leta, ki je bilo glede bremen izredno darežljivo. Tudi prihodnje leto ne bode boljše, potrebščine bilo je lani 538,526.928 gld., leta 1889. pa je bode 538,345.786 gld. in ker so dohodki proračunjeni na 538,515.245 gld., kaže se za bodoče leto celo 169.459 gld. prebitka. V primeri z 1888. l. sme se ta rezultat ugoden imenovati, kajti primanjkljaj iznašajoč v bugetu za 1888 še 21.231.360 gld. je izginil in dokopali smo se „tandem denique“ do prebitka, preostajalo bi namreč 169,459 gld.

Tak uspeh bi moral pač veseliti vsacega Avstrijca, kajti prebitek v budgetu je nekaj skoro nečuvnega. Tudi nam ta sicer skromna, a vendar znamenita vsotica, ne vzbuja prave verodostojnosti, tudi mi mislimo: „Die Botschaft hör ich wohl, doch mir fehlt der Glaube“, kajti vse to je zavisno od marsikaterega „če“, „ako“ in „bode li“. Ta prebitek bode se le tedaj izključeval iz državnega proračuna lupina, ako bode žganje vrglo kakih 19 milijonov, tabak tri milijone, sladkor pa nad dva milijona več nego lani, ako bodeta konsum in potrata enakomerno rasli z državnimi potrebščinami in ako se sploh v Evropi ne dogodi kaj nepričakovanega.

Da pa finančni minister ni bil preoptimističen, to nam bolje kaže tabak. V prvih devetih mesecih tekočega leta zmanjšali so se tabačni dohodki za 331.000 gld., ker so se kadilci vrgli na ceneje smodke, deloma zopet vzeli pipe v roke, a pozneje se je opazalo, da se vsak zopet vrača k „stari ljubezni“, k privajenim smodkam in da se torej sme sklepati, da bode prihodnje leto tabak navzlic povišanim cenam vrgel par milijonov več. In kakor tabak, tako bode tudi žganje polnilo državno blagajnico, sladkor pa

tudi finančnemu ministru sladil življenje, zato pa je tudi Dunajevski koncem svojega govora postal nekako veledušen, češ, da ako ga ne bodo varale vse nade in pričakovanja, potem bode mu možno, ozirati se na marsikako željo in olajšati nekatera posebno trda bremena.

Finančno stanje bilo bi še ugodneje, da se neso pomnožili tudi troški, zlasti na vojaškem polju. Za vojsko in mornarico je več v račun stavljenih 2,890.694 gld., za domobranstvo 2,567.400 gld. vkupe 5,458.094 gld. Davkoplačevalci bodo gotovo jako zadovoljni, ako bode pri teh številkah ostalo in ne bode treba globeje poseči v žep, kakor bode v obče ministra Dunajevskega oboževali, ako se bode njegov proračun obnesel in ne bode treba na novo napeti davčnih sil. Državni proračun je v obče napravil dober utis in današnja „N. Fr. Presse“ sama pravi, da je to „eine freudige Mittheilung“, dasi tudi ne šteti s skeptičnimi opazkami. Bodemo videli, kdo ima pravo.

Koncem seje priredila se je lepa ovacija predsedniku dr. Smolki, ki te dni praznuje štiridesetletnico svojega parlamentarnega življenja in predsedstva. Dr. Rieger in Plener proslavljala sta njegove zasluge in naglašala pravičnost in nepristranost njegovo, vsled katere je na obeh straneh zbornice jednako čislani in priljubljeni. Dr. Smolka, do solz ginjen, zahvaljeval se je s prav srčnimi besedami.

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor kranjski.

(XVII. seja dne 22. oktobra 1888.)

(Konec.)

Poslanec Dežman pravi, da je loterijsko posojilo najlepši spomin nemške stranke, ki se vidi v tem, da se je sezidalo šolsko poslopje na Cojzovem grabnu, ne da bi stalo mesto le jeden krajcar.

Poslanec dr. Bleiweis Trsteniški pravi, da je bilo le možno, ker je Sothen dal 100.000 gl., ker ni hotel finansovati loterijskega posojila; klavnica pa se je sezidala tako slabo, posebno ledenica, da stoji že dosti več, nego je bilo proračunjeno. Če pa gospodje nasprotne strani streljajo sem, bode že dovolili, da se strelja tudi na njih stran, morda z večjim opravičenjem.

Poročevalec Murnik potem zagovarja predloge finančnega odseka v obširnem govoru, v ka-

terem naglašala, da prejšnja nemška večina v mestnem zboru po izreku dr. Keesbacherja ni hotela ničesar slišati o sanitarnih zadevah, najmanj pa o vodovodu in le narodni stranki gre zasluga, da se bo izvršil. Zaslugo za Sothenovih 100.000 gld. ima pač deželni odbor in poročevalec sam, ker je nasvetoval, da se posojilo prvo leto ni dovolilo, drugo leto pa je plačal Sothen rajši 100 tisoč goldinarjev globe, kakor da bi trpel še večjo izgubo.

Predlog Luckmanna se odkloni in vsprejmo predlogi finančnega odseka.

Poslanec dr. Mosché poroča v imenu finančnega odseka o zopetni zgradbi deželnega gledališča in nasvetuje: 1. Zgradbo deželnega gledališča pričeti je brez odlašanja; 2. gledališče naj se zgradi na primernem stavišču, katero prepušča v ta namen brezplačno občinski svet deželnega stolnega mesta; 3. za zgradbene stroške in za notranjo opravo določuje se kot najvišja svota znesek 190.000 gld.; 4. za zgradbeni zaklad je uporabljati: a) zavarovalnico, katera preostaje po izplačanju za pogorele lože v starem gledališču zadevajoče svote; b) skupilo, katero se strži pri dražbeni prodaji starega stavišča in pogorišča, katero pa se ne sme oddajati spod 20.000 gld.; c) od mestne občine Ljubljanske zagotovljeni donesek 15.000 gld.; d) prebitki obstoječega gledališkega zaklada. 5. V pokritje pomankljaja se deželnemu odboru naroča: a) da pobira doneske pri prijateljih in dobrotnikih gledališča, posebno pri kranjski hranilnici in pri mestni občini Ljubljanski; b) da stopi v dogovor z gledališkim društvom v Ljubljani, naj ono prepusti sredstva, katera so mu na razpolaganje, ter podpira nabiranje doneskov; c) če bi bilo neobhodno potrebno, naj napravi finančno operacijo, bodi si s tem, da lože dá naprej v najem, bodi si s tem, da sklene posojilo do zneska 100.000 gld., katero bi se s 4% obrestovale in v 40 letih iz gledališkega zaklada amortizovalo ter eventualno zavarovalo na gledališkem poslopi. 6. Deželni odbor se pooblaščuje ter se mu zajedno naroča: a) da proda takoj stavišče in pogorišče starega gledališča dražbenim potom, toda ne za nižjo ceno nego za 20.000 gld.; b) da izroči kupcu dovolitev izbrisa gledé na gledališkem poslopi zastavopravno uknjiženih terjatev 15.000 gld. in 4000 gld. star. den.; c) naj dá izdelati od strokovnjaka tehnikarja načrt in proračun stroškov novega gledališča, katerim je vzeti v podstavo najvišji znesek 190 tisoč

LISTEK.

PROLOG

pri

SLAVNOSTNEM KONCERTU

„Slovenskega učiteljskega društva“

v Ljubljani v 25. dan oktobra 1888

v proslavo

štiridesetletnice slavnega vladanja Nj. veličastva presvetlega cesarja

Franca Jožefa I.

—o—

Bog sprimi vas v dežele mestu glavnem,
Pozdravljen, zbor sodrugov in družic!
Po svetu gorskem in po svetu ravnem
Prispeli ste, kar družji nas poklic;
Prispeli ste, da v mestu staroslavnem
Nocój kipečih src, gorečih lic

Izrazite čutila svoja sveta
Za carski rod, za carja in očeta!

Stotisoč src plamtí ob slavnem gódi,
Ta god obhaja naš gospod in car.
Zaúpno zro na svetli stol naródi,
Po carstvu širnem se mirí vihár;
Pozabljeno in oproščeno bodi,
Kar brat je storil bratu, za vsikdár,
Saj On jednako ljubi vse rodove,
Bodri na delo, dviga vse stanove!

Hvaležno v njem naš stan slaví rešnika;
Iz noči nas je dvignil On na dan!
V svobodi le razvija se omika,
In oh! — obéh je bil naš stan željan!
Prešla je noč — glej, kolika razlika:
Ta stan, poprej preziran in teptán,
Stanovom drugim zdaj se častno druží
In vzorom ž njimi in prosveti služi!

Kar tirja svet od nas, to dobro znamo,
Kar tirja dom, slovenski rod od nas,
To govori glasno nam srce sámo:
Ustvarjajmo mu lepši, boljši čas!
V oblasti src mi sto in sto imamo:
Utisnimo krepostij jim izraž,
A jedna, prva druge vse ustvarja:
Ljubiti rod, ljubiti dom in carja!

Let štirideset! — O, silno ti cesarstvo,
Nad tábo čuje sam dobrotni Bog!
Kar koli znanstva zmore širno stvarstvo,
V zavetje se zateka knežjih rok;
Sprejel je vzgojo knez v mogočno varstvo,
Skrbeč kot oče za razvoj otrok,
Iz tisoč src v nebo molitev plava:
Bog hrani carja! — Slava, slava! slava!

A. Funtek.

goldinarjev ter naj potem, ko jih je pregledal in odobril, nemudoma prične in izvrši zgradbo deželnega gledališča. 7. Z gledališkim društvom v Ljubljani naj se prično dogovori zaradi določitve prihodnje letne podpore, katero bode dobival podjetnik nemških predstav, pri čemer se je ozirati na eventualni najvišji donesek 3000 gld. iz deželnega in gledališkega zaklada v ta namen. 8. Deželnemu odboru so naroča izprositi za sklepe pod št. 5 črka c), in pod št. 6 črki a) in b) Najvišje potrjenje. 9. Deželnemu odboru se naroča izplačati posestnikom lož, ki so se nahajale v pogorelem gledališču, zavarovalnino vsakemu po 300 gld. proti navadni pobotnici. 10. Ponudbe gledališkega društva de praes. 9. okt. 1888 se odkloni. 11. Mestni občini Ljubljanski se izreka zahvala za njeni donesek. 12. Vsi prejšnji, zgradbo gledališča zadevajoči sklepi so razveljavljeni v kolikor nasprotujejo predstoječim sklepom.

V splošni razpravi oglasi se bar. Schwegel in želi, naj bi se gledališče kot deželno opustilo in naj se skuša napraviti sporazumljenje s posestniki lož. On želi, da bi se bilo vendar razgovarjati še s „Theatervereinom“, a ne prošnjo njegove kar na kratko odkloniti. Dežela naj bi uporabila to priliko, da bi se ona ne pečala z gradnjo gledališča in naj bi se zidanje prepustilo društvu „Theaterverein“, kateri daje vse garancije za izvršitev dela. Če se ne bo dežela prijazno zmenila s prejšnjimi ložnimi posestniki, bode novemu gledališču nasproti ani možni in tako se bodo izključili najboljši konkurenti za lože. Jako obširno potem zagovarja namišljene pravice bivših ložnih posestnikov. Kaj pa, če višja instanca odloči, da je 300 gld. odškodnine premalo za jedno ložo? Misli pa je tudi, da je država vedno zahtevala, da se ima gledališni zaklad posebno uporabljati in rabiti njega dohodki za gledališke namene, naj se potem sklepa danes, kar se hoče, namen deželnega gledališkega zaklada ostati mora vedno isti tudi v prihodnje. Zatorej je zaklad le za to, da se sčasoma sezida gledališče, za kar je dežela obvezana.

Poročevalec dr. Mosché pravi, da je društvo „Theaterverein“ obljubilo polovico stroškov za zgradbo, zato pa so hoteli udeležitelji pri zgradbi vse lože za dvajset let in le štirikrat na mesec bi se smelo slovenski igrati. Kapital bi si „Theaterverein“ tako pridobil, da bi lože oddajali. Zračunili so, da bi to vrglo na leto do 11.800 gld., kar je verjetno, ker dobro znajo ti gospodje računati. V dvajsetih letih bi to vrglo nad 222.000 gld., dežela pa bi se na vse večne čase morala vezati s društvom, katerega vlada lahko vsak čas razpusti, ali pa se samo razruši. Baron Schwegel govoril je le zgolj kot zagovornik ložnih posestnikov. Pri svojih sklepih uvaževal je finančni odsek le potrebo gledališča, potem pa popolno ravnopravnost, da bi slovenske predstave ne bile zopet postavljene v kot in se le tako rekoč milostno dopuščale. (Dobro! Dobro!)

Potem se vsprejmo vsi predlogi finančnega odseka.

Poslanec dr. Mosché poroča potem o računskem sklepu gledališkega zaklada za l. 1887. Čisto premoženje izkaže se v svoti 61.753 gld. 20¹/₂ kr. in kaže se pomnoženja za 14.640 gld. 39 kr. Računski sklep se odobri.

V imenu finančnega odseka poroča poslanec dr. Mosché o proračunu gledališkega zaklada za leto 1889. Skupni znesek zaklada iznaša 4920 gld., skupna potrebščina pa 904 gld., torej je presežka 4016 gld.

Proračun se brez razgovora potrdi in potem seja sklene.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 25. oktobra.

Vlada bode zahtevala od **državnega zbora** 4-5 milijonov goldinarjev kredita, da nakupi 100 lokomotiv in 1000 voz za državne železnice. Ze več let se čuti pomanjkanje lokomotiv in voz pri državnih železnicah. To jako ovira promet. Potreba je tem večja, ker se je zadnji čas močno razvil promet s premogom na Češkem. Nadalje se bode državnemu zboru predložila predloga o grajenju železnice iz Serajeva v Mostar, da se tako Serajevu zveže ne le z Mostarom temveč tudi z dalmatinskimi pristanišč. — Nekateri nemški poslanci mislijo v državnem zboru spraviti v razgovor podražje smodek. Po njih mislih ministerstvo ni imelo pravice samo podražiti smodek, temveč bi bilo mo-

ralo poprej dobiti dovoljenje državnega zbora, ker po ustavi ima le državni zbor pravico dovoljevati razne davke in pristojbine. Nemci pa najbrž sami neso tako do gotovega prepričani, da je njih tolmačenje pravo, kajti sicer bi bili že vlado tožili pri državnem sodišči zaradi rušenja ustave.

Po nemških liberalnih listih čitamo, da ni bilo nikacega povoda za **ministerske premembe**. Vlada bi bila le bolj nezavisna od večine, ko bi bila nadaljevala svojo dosedanjo politiko, ker se je nesloga prikazovala mej desničarji. Sedaj, ko je dognana pogodba z Ogersko, vsprejet spiritalni davek, ni bilo prav nobene potrebe za laskanja desnici. Nastopila bi bila mirnejša doba. Če je že Taaffe hotel popolniti ministerstvo, bil bi moral poklicati kacega moža, ki je tacega mišljenja kot je Gauč. Z imenovanjem Schönborna so se pa duhovi le razburili. Te imenovanje je res dokaz, da ima Taaffe še zaupanje krone, a nikakor pa ne, da ga bode vedno imel. Ze sedaj se kaj različno sodi o vladi. Cesarsko ročno pismo ravno tako lahko kedaj odstrani Schönborna, kakor ga je imenovalo. Levica se bode pa sedaj bolj zjedini in odločnejše postopala proti vladi. To se bode že pokazalo pri posvetoranjih o novem vojaškem zakonu, za kateri treba dvotretjinske večine, katerih pa desnica nema. Taka pisava nemških listov pač dokazuje, kako je liberalce nemilo drnilo imenovanje Schönbornovo. Njih trditev, da premembe ministerstva neso bile potrebne, je prazno, kajti malo poprej so z veseljem zaznamovali vsak razpor na desnici in prorokovali, da pade vlada. Le predobro se je videlo, da se vlada more opirati le na desnico, vsaj so levičarji porabili vsako priložnost, da je vržejo. Življenski pogoj vlade je torej bilo okrepljenje večine, kar se je z imenovanjem Schönbornovim zgodilo. S strahom, da ne bode glasovala za nov vojaški zakon, tudi levica ne bode nič dosegla, temveč zgubila bode še bolj zaupanje v merodajnih krogih in si za zmiraj zaprla pot do vladnega krmila.

Desničarji hočejo baje zahtevati od vlade, da bi se število dvornih svetnikov pri **upravnem sodišči** pomnožilo za štiri. da bodeta po tem politični in finančni senat mogla hkratu imeti seje. Imenovali bi se dvornimi svetniki dva Čeha, jeden Poljak in jeden Nemec. Da levičarjem tako pomnoženje osebja pri upravnem sodišči ne bode ugajalo, dobro vemo. Da so vsi novi dvorni svetniki Nemci, bi pa že bili zadovoljni.

Letos se je **gališkim** Rusinom vendar izpolnila jedna želja. Deželni maršal je pri zaključnji deželnega zbora spregovoril tudi nekaj rusinskih besed, če tudi se deželnozbornski red ni bil v tem smislu premenil. Poljaki so vendar spoznali, da povsod vendar ne kaže prezirati rusinske narodnosti.

Nov **ogerski** naučni minister in kardinal Simor se bodeta dobro sporazumela. Poslednji je bil obiskal naučnega ministra in sta se kaj prijazno razgovarjala. O raznih zadevah sta se sporazumela, o katerih se pokojni Trefort s kardinalom ni mogel sporazumeti. Kardinal je zagotavljal, da bode svojim organom zaukazal, da naj nikar ne ovirajo višjega nadzorstva države v šolah, ki se vzdržujejo iz nadškofijskih stroškov. Novi minister je bolj konservativen, zategadel se bode kardinal v vseh zadevah ložje sporazumel z njim.

Vnašje države.

Naprednjaška stranka **srbiska** se hoče preorganizovati. Popolnoma hočejo odstraniti Garašnina, Piročanca in Novakovića, ker so ti trije izgubili zaupanje pri kralji zaradi simpatij do kraljice. Tudi iz uredniškega odbora „Videla“ je hočejo izrinuti. Vodstvo stranke bodeta prevzela bivši naučni minister Kujundžić in Mijatović. Stranka hoče verno podpirati sedanjo vlado.

Po **ruskih** listih smo večkrat čitali pritožbe, da večina ruskih konzulov in podkonzulov ne umé ruščine in mnogi ruski državljani neso. Ruska vlada hoče ta nedostatek odpraviti. Zanjeprej ne bode nekda nikdo biti ruski konzul, če ni ruski državljani. Za konzule se bodo jemali največ bivši pomorski častniki.

V **francoske** zbornici nadaljuje se budgetna debata. Poslanec Sonbeyran se je pritoževal, da državni dolg vedno narašča. Število uradnikov naj se zmanjša. To Sonbeyranovo zahtevanje je pa tudi opravičeno, ker je pod raznimi republičanskimi ministerstvi se osnovalo mnogo dobro plačanih služeb le zategadel, da so preskrbeli ministerske ljubljence. Zaradi tega je tudi velika nevolja v nižjih uradniških krogih. Nižji uradniki, ki imajo mnogo posla, so slabo plačani, nekateri višji, ki o službi nič ne razumejo, pa vlečejo masne plače. Poročevalec Roche je pa zagovarjal povišanje budgeta, ker so stroški za vojsko vedno večji. Tudi v drugih državah evropskih stroški vedno naraščajo. Če se vsa Evropa oborožuje, tudi Francija ne sme zaostati.

Dopisi.

Iz Sevnice 20. oktobra. [Izv. dop.] Pri vseh prednostih, ki jih prištevamo parlamentarnemu vladanju, priznati se mora nedostatek, da valovi volitvene borbe dostikrat ljudi na površje spravijo, ki bi inače v zaslužni tihoti ostali. Pred nekaj leti naselil se je tukaj znani Tirolec dr. Ausserer, mož bivše vdove bogatega pivarnarja iz Franko-

broda. Mož in žena imela sta to sličnost, da sta oba po ženitvi do premoženja prišla. Znano je kakšen ropot in hrup je delal dr. Ausserer, vse je hotel prevreči, celo Sevnico preobrtni. Grozno je ropotal proti slovenski stranki. Strašno se je repenčil in napihoval. „Wir wollen sehen, wer in Lichtenwald herrschen wird“, zagrozil se je tedanjemu županu. V štajerskem deželnem zboru nasvetoval je znano resolucijo zaradi ponemčevanja šol. Ko je bil v državni zbor izvoljen, vzdignili so njegovi hlapci in dekle strašanski ropot in hrup. Celo noč so delali strašanski krik. Znano je, kako je bilo v zakonitih novinah „Deutsche Wacht“, „Marburger Zeitung“ itd. vse polno od tega „velikana“, kaj da bo vse naredil. In zdaj? Ni ga več!, vsaj v Sevnici ne. Brez šuma in hrupa jo je popihal iz Sevnice „ohne deutschen Gruss und Handschlag“. Zginil je ko „kafra“.

Čisto na tihoma prodal je svojo graščino, pobral svoja kopita, ter šel, ne vemo kam. [Ako pomislimo s kakimi velikanskimi naklepi in nameni je ta mož sem prijadral, misleč, da bo koj vso Sevnico spremenil, da se bo vse po njem obrnilo, da bo narodno stranko zatrl itd., nebotič se moramo na ono žabo zmisлити, ki je hotela toliko postati kakor vol. A kako je to prišlo, da se je ta človek tako hitro „zbirtval“. No — Sevnici in ž njimi celi okraj niso imeli posebnega „rešpekta“ pred tem Goljatom. Pri domačih volitvah za občinski odbor in okrajni zastop ni dobil ne jednega glasu in tudi drugače se ni tukaj noben človek zanj zmenil. Pri vsem ropotu, ki ga je delal, pri vsem velikem bogastvu ni prišel do nobene veljave. To se mu je za malo zdelo in odšel je prav po francoski, „ohne Sang und Klang“, on, ki je prej hotel vse tukajšne narodnjake kar pohrustati. —

Nikdo ne bo solz za njim pretakal, kajti kakor je tudi pri volitvah z denarjem okolu metal, nikdar se ni zvedelo, da bi bil kako dobroto storil. Pač pa je znano, da so se njegovi posli zmiraj za svoj zaslužek toževati morali. Za nas je zdaj mrtev. Sicer je jeden namen dosegel, v Mariboru so ga izvolili v državni zbor. A tudi pri svoji lastni stranki prišel je na kant, našli so, da mož nema posebne cene. Zvedelo se je marsikaj od njega. Doigral je svojo ulogo.

Iz Mengša 23. oktobra. [Izv. dop.] Ako ravno že teden dnij kasneje, zdi se mi vendar umestno naslednje vrstice napisati v slovo našemu obče spoštovanemu in povsodi visoko čislannemu gospodu kapelanu Antonu Koblarju, odišlemu pretekli terek iz Mengeša na novo mu odkazano kaplanijo.

Kratka bila je doba, ko je ljubljenec cele fare mej nami preživel, a tem uspešnejša v delokrogu za razvoj nas faranov, kajti neumorno in vzgledno bilo je njegovo delovanje v službi božji, neutrudljivo in uspešno pa tudi na polji narodnega prebujenja. Neso nam torej zastopj rosile obile solze oči pri slovesu od moža, ki nam je bil vodnik vsem, tako mladini, kakor tudi odraslim. Velik prijatelj bil je g. Koblar šolske mladini, katera se ga bode spominjala še v starih letih glede dobrot, koje je ona dobivala iz njegovih radodarnih rok. Bil ji pa ni samo učenik v šoli, marveč tudi izobrazitelj duha, ker ji je z izposojevanjem lepih knjig bistril in vedril um.

Pa kolikor je bil učenik deci, tako zanimal se je g. Koblar tudi za odrasle, kajti tudi za te je on skrbel, da ne zaostanejo za družimi omikanci s tem, da jim je preskrbel obilo dušne hrane z osnovitvijo „Bralnega društva“.

Zares krasne dneve smo uživali tukajšnji farani za njegovega, bivanja v Mengši, a on je pa od nas vseh spoštovanje kakoršnega še nobeden njegovih gospodov prednikov. Vsacemu je vskipelo srce polne radosti, kadar mu je bila dana prilika občevati z njim. Častiti gospod Koblar bil je kakor stvarjen za našo faro oziroma za Mengeš, kajti le jedino njemu bilo je možno vse mržnje mej posamičnimi strankami razdreti ter jih v ravnotežji obdržati, kar je jasno pokazala zadnja, tako krasna veselica dne 29. julija, koje smo Mengšani priredili v spomin 40letnega vladanja presvetlega cesarja. Resnične so tedaj besede vsacega, katerega koli povprašaj: „Tacega gospoda še nesmo imeli, pa ga tudi nikoli več ne bomo.“

Rekel sem, da kratka je bila doba njegovega bivanja mej nami, a vendar dolga zanj, kajti po navadi je pri nas vsacega polu leta drug kaplan, to pa le rsled brezozirnosti našega v obče neprijubljenega gospoda župnika. Marsikatera grenka

ga je doletela od strani našega župnika, ki ga je oviral in grdil, kjerkoli je le mogel, kar je pa že stara njegova navada. In kakor navlaš pristojé mu besede, da vsacega na novo došlega kaplana najljubezneje vsprejme, a kadar odhaja mu pa preti.

Menim, da bi se pri prestavljanji kapelanov moralo vendar nekoliko ozirati na prošnje faranov ter pomisliti, da je kapelan zaradi njih poslan v faro, ne pa na razpolago župnika, da ga s svojimi ostrimi in strupenimi besedami neprestano trpinči.

Poslavlja se od častitega gospoda Kobljarja, se mu najtoplje zahvalujemo za obilni trud, kojega je imel vedno le v našo korist, ter mu za slovo zakličemo: Bog ga ohrani še mnogo, mnogo let prav čvrstega in zdravega!

„Matica Slovenska“.

LXXXI. odborova seja, v sredo 17. oktobra 1888.

(Konec.)

Na podlagi razpisa častnih daril v znesku 200 oziroma 100 gl. iz obresti Tomšič-Jurčičeve ustanove za literarne namene, dvema izvirnima povestima, došli sta odboru dve povesti, od katerih je dobila le jedna nižje darilo. Drugo povest je odbor vrnil pisatelju. Povest z nagrado „Prihajač“ od Fr. Dolinarja, izide letos v posebni knjigi; kot III. zvezek „Zabavne knjižice. Neizplačana nagrada 200 gl. odloči se izvirni povesti v obsegu 10 tiskovnih pól z obrokom do 1. oktobra 1889. l., da se tako poskrbi za primerno knjigo za l. 1890.

Knjige in računi za l. 1887. so bili pregledani dne 14. maja t. l.; pregledovalci našli so vse v redu. Oddaja blagajnice novemu blagajniku izvršila se je dne 1. maja t. l. Pri tej priliki in vrhu tega še 14. julija in 13. septembra bila je blagajnica skontorovana ob navzočnosti ključarjev, ki so našli vse v redu.

Odbor odobri troške za potrebne temeljitejše poprave (streha, strelovod, peči, kanal, lijak, itd.) v društveni hiši izza zadnje dóbe. Blagajniku izreče se pri tej priliki zahvala na vestnem in marljivem upravljanji.

Sprememba (pri hišnih strankah) vzame se na znanje. — Koekejeva zadeva se ima po prijaznem prizadevanji odbornika Šukljeja konečno vendar-le za društvo ugodno izvršiti. Prof. Majcigerju poslala se je primerna zahvala, ker je zadevo Mariborske mestne hranilnice o svojem času tako točno opravil društvu na korist.

Odbor odobri postopanje gospodarskega odseka gledé izvrševanja kupnih pogojev pri hiši na Bregu št. 8.

Nasvet književnega odseka gledé primerne praznovanja 40letnice Nj. velečastva odbor v načelu soglasno pritrudi. Odbor meni, da društvo kot literarno-znanstveni zavod najprimernejše slavi omejnjeni praznik, ako proužroči, da knjige patrijotičnega obsega iz društvene zaloge pridejo v širše omikane kroge, ki jih s pridom beró. V ta namen hoče „Matica“ podariti slavnostnega „Spomenika“ in „Krsnikove avstro-ogerske zgodovine“ v znatnem številu šolam in učiteljskim knjižnicam po vsem Slovenskem. Predsedništvo s tajnitvom in po potrebi ožji odsek pooblasté se, da njegov sklep primerno izvrše.

Poročilo tajnikovo o društvenih letošnjih knjigah (obseg, oblika, natiskovanje, vezava in razpošiljevanje) vzame se na znanje.

Tajnik obširneje poroča o delovanji agitacijskega odseka (načelnik dr. Požar), ki je imel dne 11. jul. sejo, o njegovem namenu in o njegovih sklepih. Poročilo se odobrava.

Vsled poziva predsednikovega poroča tajnik natančneje o delovanji odseka za nabiranje krajepisnih imen, ki se je po inicijativi gg. dr. pl. Milkowicza in prof. Pleteršnika iz l. 1876. ponovil le pod pokroviteljstvom „Matice Slovenske“. Njegov namen je, skrbeti zato, da dobimo obširen, zelo potreben „Slovenski krajepisni slovar“ s popolnoma zanesljivimi imeni. Odsek obstoji iz 19 članov, ki so se meseca julija nekaterokrat shajali in razgovarjali. Da doseže svoj namen, objavil je odsek poseben poziv z vprašanji, kateri je razposlal na vse fare po Slovenskem. Iz odseka je šlo na ta način ali naravnost ali po poverjenikih in zaupnih možeh, krog 800 pozivov za nabiranje. Odsek daje nabirateljem, ako želé, vedno tudi pojasnila. Dobil je krog 40 ugodnih odgovorov. Delo je na znanstveni podlagi dobro osnovano, želeli bi mu bilo svoje dni tudi prav ugodnega konca.

Novi poverjeniki so postali: dekan Incko za Podklošter; dekan Kajdež za Moravče; odvetnik dr. Lešnik za Št. Lenart; vsled smrti aji pa odpovedi so na novo izpraznjena poverjeništa: Idrija, Kostanjevica, Zagorje. Vodice so se spojile deloma s Kamnikom, deloma z okolico Ljubljansko. Še vedno so brez poverjenika: Pliberk, Cirkno in Reka.

Matici je došla po uredništvu „Naše Sloge“ vest, da je podedovala po pokojnemu Žvabu samo zbrane rokopise iz njegove knjižnice.

Nekatera društva zahvaljujejo se za podarjene založene knjige; drugim, ki zanje prosijo, imajo se podariti.

Knjižnica se je od zadnje seje pomnožila za 96 knjig, zvezkov in časopisov; 22 po darilih, 74 po zameni; 41 ruskih, 20 slovenskih, 15 čeških, 13 hrvatskih, 3 srbske, 2 bolgarski in 2 nemški. Darovalcem se je predsedništvo o svojem času primerno zahvalilo.

Za letošnje leto plačalo je doslej 1287 letnikov; prirastek udov utegne znašati krog 100. V prvi polovici novembra izidejo knjige. Dobil jih le, kdor jih je plačal.

Od zadnje seje pristopilo je društvu na novo 144 članov, in sicer: 2 ustanovnika (1 izmej letnikov) in 142 letnikov. Zanimanje za Matico je tedaj vedno večje.

Domače stvari.

— (Zoper ponemčevanje slov. šol.) Tudi glede šole pri Št. Andreji v Leskovci (okraj Ptujski) zaukazalo je naučno ministerstvo vsled rekurza, da mora na tej šoli biti sloveščina izključljiv poučni jezik; nemščina pa se poučuje naprej kot neobvezni predmet.

— (Današnji koncert.) ki ga priredi „Slovensko učiteljsko društvo“ obeta biti sijajen. Zbore bode pelo okolu 120 učiteljev in učiteljic in ker zborom ravna gosp. A. Nedved, nadejati se nam je posebnega užitka.

— (Gosp. dr. Homann), sedaj sekundarij na deželni bolnici v Ljubljani, imenovan je okrajnim zdravnikom v Trebnjem, kamor se bode v kratkem preselil. Trebanjcem čestitamo na tej pridobitvi.

— (Našega rojaka g. Weingerla) zadel je britka nezgoda. Brzjavljiva nam iz Krapinskih Toplic: Moja soproga Betika, rojena Potočin, umrla. Sprevod bode dne 27. t. m. z Zidanega mosta.

— (Na sadni razstavi) bila je včeraj izredno živahna dražba. Vse sadja se je hitro in dobro spečalo. Ob 4. uri je bilo že vse pri kraji.

— (Vabilo na društveno besedo,) ki jo priredi narodna čitalnica Ljubljanska v nedeljo dne 28. oktobra 1888. v društveni dvorani. Uspored: 1. Tovačovsky: „Roža“; moški zbor s četverospesvom pojo g. Bučar, Pelan, Pucihar, in Paternoster. 2. Baumbach-Funtek: „Prizor iz Zlatoroga“; deklamuje gospica M. Vernikova. 3. K. Bendl: „Oj draga moja lahko noč!“ moški četverospjev, pojo gg. Přibil, Štamcar, Pucihar in Paternoster. 4. Dr. B. Ipavica: a) „Želje“, b) „Tak si lepa“, c) „Sred vasi“, poje mešani zbor. 5. Wieniawski: a) „Legenda“, b) Mazurek („Seljanka“); igra na goslih g. Vit. Moser, na glasoviru spremlja g. vitez Ohm-Janušovski. 6. Kreutzer; Trospjev iz opere: „Prenočišče v Granadi“; sopran gdč. Daneševa, tenor gosp. Razinger in bariton gospod Piancki. P. Iv. pl. Zajc: „Večer na Savi“; moški zbor s četverospesvom, pojo gg. Přibil, Štamcar, Pucihar in Paternoster. Začetek ob polu 8. uri zvečer. Pristop je dovoljen izključljivo le čč. p. n. društvenikom.

— (Zaradi jedne buče.) Dne 14. t. m. pasla so se goveda posestnika Štefana Franciskovića iz velikega Grdjevca na Hrvatskem na tamošnjem polji. Goveda prišla so tudi na njivo Marijela Gazdič, kjer je ležajo še nekoliko buč, katerih gospodar še ni utegnil spraviti domov. Jedna krava pohodila je jedno bučo. To je Gazdiča, ki je bil blizu njive, tako raztogotilo, da je baš došlega Franciskovića začel ometavati s psokami. Nastal je prepir in Gazdič pograbil je puško in jo sprožil na Franciskovića, ne da bi ga bil zadel. Vsled tega še bolj razkačen, obrnil je puško in s kopitom lastnika goved udaril tako silno po glavi, da se je nezaveden zgrudil in ni nobenega upanja, da bi živ ostal. Sin, ki je videl krvavi boj, prihitel na bojišče in ko vidi očeta pobitega na tleh, zavihtil je sekuro in razklal Gazdiču z jednim udarcem glavo, potem

pa sam šel k sodišču, javit svoje dejanje. Zaradi jedne buče sta torej dva človeka mrtva.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Pariz 24. oktobra. V revizijskem odseku izrekel se je Boulanger za to, da se razpusti zbornica, skliče „constituante“ in ustanovi samostalna, deželi odgovorna eksekutiva.

Bukurešt 24. oktobra. Pri volitvah v zbornico doslej voljenih 45 vladnih kandidatov in 4 opozicionalci. Izid 26 volitev še ni znan.

„LJUBLJANSKI ZVON“

— toji — (331—246)

za vse leto gl. 4.60; za pol leta gl. 2.30; za četrt leta gl. 1.15.

Tujci:

23. oktobra:

Pri **Stonu**: Litke iz Pečuha, — Martink iz Trsta Walther iz Monakovega. — Haimal z Reke. — Marce iz Celovca.

Pri **Malič**: Priborski z Dunaja. — Thmas iz Grada. Požehel iz Ribnice. — Regnard iz Trsta. — Gerstendorfler z Dunaja.

Pri **avstriškem cesarji**: Tauazi iz Bozna. — Likar iz Izlak.

Umrli so v Ljubljani:

24. oktobra; Helena Krek, gostija, 73 let, Kravja dolina št. 11, za oslabljenjem.

25. oktobra: Marija Lukman, računskega svetnika žena, 52 let, Vodnikove ulice št. 6, za jetiko.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
24. okt.	7. zjutraj	743.8 mm.	— 2.6° C	brezv.	megla	0.00 mm.
	2. popol.	742.2 mm.	12.0° C	z. zah.	jas.	—
	9. zvečer	743.2 mm.	3.8° C	sl. zah.	jas.	dežja.
Srednja temperatura 4.4°, za 5.2° pod normalom.						

Dunajska borza

dne 25. oktobra t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	včeraj	—	danes
Papirna renta	gl. 82.20	—	gl. 82.15
Srebrna renta	82.10	—	82.60
Zlata renta	110.05	—	110.25
5% marcna renta	98.10	—	97.75
Akcije narodne banke	870.—	—	871.—
Kreditne akcije	311.70	—	311.50
London	121.60	—	121.60
Srebro	—	—	—
Napol.	9.64 1/2	—	9.64 1/2
C. kr. cekini	5.78	—	5.77
Nemške marke	59.60	—	59.57 1/2
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl.	133	gl. 50 kr.
Državne srečke iz l. 1864	100	172	25
Ogerska zlata renta 4%	101	10	10
Ogerska papirna renta 5%	92	20	20
5% štajerske zemljiš. odvez. oblig.	104	75	75
Dunava reg. srečke 5%	100 gl.	120	75
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	122	25	25
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	—	—	—
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	99	50	50
Kreditne srečke	100 gl.	181	75
Rudolfove srečke	10	20	—
Akcije anglo-avstr. banke	120	112	50
Tramway-društ. velj. 170 gl. a. v.	226	50	50

Jakob Luckmann, c. kr. računski svetnik v p., naznanja v svojem imenu, v imenu svojih hčera **Jakobine**, **Ane** in sina **Rajka** vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem pretužno vest, da se je Bogu vsemogočnemu zazdelo, njegovo iskreno ljubljeno soprogo, oziroma mater, gospo

MARIJO LUCKMANN

roj. DRECHSLAR

danes zjutraj ob polu 4. uri po dolgej mučnej bolezni, v 52. letu dóbe njene in po vsprejemu avetih zakramentov za umirajoče, k sebi v oni boljši svet poklicati.

Umrjoci ostanki nepozabljive pokojne prenesli se bodo v soboto dne 27. oktobra t. l. ob 4. uri popoldne iz žalujočega doma, Vodnikove ulice št. 6, k večnemu počitku.

Svete maše zadašnice se bodo stregle v raznih cerkvah. Pokojna bodi priporočena blagemu spominu in molitvi. (722)

Ljubljana, dne 25. oktobra 1888.

Zahvala.

Za mnogobrojno udeležitev pogreba našega dragega nepozabljivega očeta, gospoda

FRANA PEČE-TA,

za lepe darovane vence, gospodom pevcem za ganljivo žalobno p-tje, domači prostovoljni požarni brambi in šolskemu vodstvu za lepi spreved, izrekamo najiskrenejšo zahvalo.

Stari trg pri Rakeku, 18. oktobra 1888.

(721)

Žalujoča rodbina.

Notarski pisar,

z lepo pisavo, izurjen v vseh notarskih in sodnijskih opravilih, ki je že 4 leta v takej službi, želi svoje mesto spreminiti. — Kdo? pove upravnistvo „Slovenskega Naroda“.

(709-3)

ALOJZIJ KORSIKA

Glavna prodajalnica:
Tržaška cesta 10
poleg c. kr. glavne tobačne tovarne.

Odlikovana
umetna in trgovska
vrtnarija
v Ljubljani.

Podružnica:
Šelenburske ulice 6
vis-à-vis c. kr. poš. in
telegraf. uradu.

Udano podpisani priporoča se častitemu p. n. občinstvu in svojim častitim kupovalcem za **Vseh Svetih dan**, kakor tudi za **zimsko sezono** za napravo svežih

vencev in šopkov

vsake vrste. — Z vsem preskrbljen, more njegov etablissement vsako naročilo najhitreje in po najnovejši faconi izvršiti — Nadalje ima

lepe dekoracijske rastline za olepšanje grobov in rakev in druge slavnosti.

Vsi predmeti v njegov strok spadajoči izdelujejo se najsolidneje in najceneje. 719-1)

Za mnogobrojne naročbe proseč, znanuje z velespoštovanjem

A. Korsika.

HOLUB-ovo novo zanimivo potniško delo.

Oesterr.-ung. Afrika-Expedition!

Von der Capstadt

in's

Land der Maschukulumbe.

Reisen in südlichen Afrika in den Jahren 1883—1887.

Von dr. Emil Holub.

Delo izide v 30—35 snopičih po 30 kr., s 180 izvornimi lesorezi in 2 zemljevidoma.

Naroča se in prospekti dobivajo se v

J. Giontini-jevi knjigotržnici v Ljubljani.

Tu se tudi dobi:

Bog ohrani!

Ilustrovano v 10 barvotiskanih podobah od najznamenitejših avstrijskih umetnikov, kot spomin 40letnega cesarskega jubileja, primerno za solo in dom.

Cena 80 kr., po pošti 95 kr.

Nadalje:

(729-2)

Neuester Schreibkalender

für Advokaten und Notare za leto 1889.

Cena 1 gld. 10 kr., po pošti 1 gld. 20 kr.

Učenec

se išče za tukajšnjo specerijsko prodajalnico.

Dečki z dežele imajo prednost. — Natančneje pri upravnistvu „Slovenskega Naroda“.

(717-2)

Najcenejši izvor za kupovanje za zimsko sezijo in Božič!

J. & S. Kessler v Brnu,

Ferdinandove ulice št. 7 sn.,

razpošiljata po poštne povzetji:

10 metrov zimskega lodna za ženske obleke, dvojne širokosti	gld. 5.50
10 metrov Vallerie-flanele za ženske obleke, najnovejši vzorec	gld. 4.—
10 metrov kalmuka, težke baže, najnovejši vzorec	gld. 2.70
10 metrov barhanta za obleke, težke baže, najnovejši vzorec	gld. 3.—
10 metrov blaga za ponočne suknje, križastega, najnovejši vzorec	gld. 2.50
29 vatlov Prostejevskega barhanta, moder in rujav gl. 5, bel in rudeč	gld. 6.—
3-10 metra blaga za moško obleko za zimo, Ia. gld. 5.50, IIa.	gld. 3.75
2-10 metra blaga za zimske suknje, modnega, Ia. gld. 10.—, IIa.	gld. 6.—
2-10 metra blaga za ogrtače, modnega	gld. 6.—
6 kap iz pliša za gospode in dečke	gld. 1.50
1 zimska posteljna odeja iz Rouge, kompletna	gld. 3.—
1 žabraka, 190 cm. dolga, 130 cm. široka, Ia. žolta gld. 2.50, IIa. siva	gld. 1.50
1 Angora-ogrinjaljo, za zimo 1 ³ / ₄ , Ia. gld. 6.—, IIa.	gld. 2.80
1 ženski jopič iz ovčje volne, (Jersey, vseh modne barve Ia. gl. 3, IIa.	gld. 1.50
3 krili iz klobučine, bogato tamburirani, rudeči, sivi in rujavi	gld. 3.—
6 parov zimskih nogovilo, pletenih, v vseh barvah, progastih	gld. 1.50
1 platnena rjuha, 2 metra dolga, brez šiva	gld. 1.50
10 metrov posebne preproge, težke baže	gld. 3.50
1 moška srajca, bel in barvasta, Ia. gld. 1.80, IIa.	gld. 1.20
3 delavske srajce iz teškega oksforda	gld. 2.—
3 pare gač iz barhanta, platna Ia. gld. 2.50, IIa.	gld. 1.80
6 parov zimskih kratkih nogovilo, pletenih, v vseh barvah	gld. 1.10
6 ženskih srajo iz močnega platna ali šifona, Ia. gld. 5.—, IIa.	gld. 3.25
3 nočni korseti iz šifona, vezani Ia. gld. 4.—, IIa.	gld. 1.80
1 zastor iz jute, turški naris, Ia. gld. 3.50, IIa.	gld. 2.30
1 garnitura pregrinjal, 1 prt in 2 post. pregr., iz ripsa gld. 4.50, iz jute	gld. 3.50
29 vatlov domačega platna, težke baže, 1/4 gld. 5.50, 1/4	gld. 4.20
29 vatlov oksforda, najnovejši naris	gld. 4.50
29 vatlov kanafasa, najnovejši naris, najboljša baže	gld. 6.—
3 prti, vseh barv, 1/4 gld. 2.—, 1/4	gld. 1.—

Uzorci zastonj in franko.

(580-7)

Dva lepa prepelicarja

dobro dresirana,

prodasta se po jako ugodni ceni.

Več pove upravnistvo „Slovenskega Naroda“.

(718-1)

Prostovoljna dražba.

Dne 5. novembra t. l. prodajal se bode parceloma tudi pod nastavljenom ceno po sodnijskem potu — iz zapuščine Jakoba Hočevarja — mlin v Količevem št. 22 pri Kamniku. Z izvrstno vodno silo, tudi za druge industrijalne namene pripraven, hiša in poslopja s „fundus instructus“ om vred, po klicani ceni 11.599 gld. 15 kr., dalje njive, travniki in gozdi. — Ara (vadum) 10% nastavljen cene. — Tretjino kupnine plačati je v 14 dneh, ostalo v 2 mesecih. — Nadaljni pogoji poizvedo naj se pri okrajni sodnji na Brdu. — Dne 7. novembra bode dražba premičnih stvari. (715-3)

ILUSTROVAN NARODNI KOLEDAR

za leto 1889.

Uredil, izdal in založil Dragotin Hribar.

Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ in v bukvarni J. Giontini-jevi v Ljubljani. — Cena 40 kr., po pošti 45 kr.

Vsebina: Popolen kalendar, koledar, kateremu so pridejana tudi slovanska imena, in cerkveni koledar. Nadalje: Genealogija cesarske hiše. Sedanji vladarji evropski. Splošne določbe c. kr. pošte. Brzojavni cenik. Lestvica za pristojbine kolekov. Sejmi na Kranjskem. — Zabavni del: Stiriidesetletnica vladanja cesarja Frana Josipa I. Naši zaslužni možje. Božja pota Slovencev. Na sveti večer. Smešnice. — Naznanila.

V sredo žrebanje!

Srečke Obrtne Razstave, Prirejene v Proslavo Cesarske Svečanosti

samo 50 novc.

(658-16)

Glavni dobitok 25.000 Goldinarjev.

Loterijska pisarna komisije za slavnostno obrtno razstavo, Dunaj, Bartensteingasse 4.

V Ljubljani se dobivajo v menjalnici J. C. MAYER-JA.